

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden szombaton.	Főszerkesztő és laptulajdonos:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Előfizetési ár: Egész évre 4 frt Fél évre . . 2 frt	Dr. KOMLÓSSY FERENCZ.	BUDAPEST VI., Éresek-utca 2. szám.
Felelős szerkesztő: ZELLIGER VILMOS.	Főmunkatársak: Cenner Lajos és Győrffy Lajos.	

TARTALOM: A kisedóvás az egyház kebelén. — Az álló-írás tanítása. (Folytatás.) Czike Imre. — Egyesületi élet. (»A Rozsnyó-egyház. rk. tanító-egyesület.«) — Tárcza: Visszhang. Cenner Lajos. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Rövid hírek. — Szerkesztői telefon. — Kiadóhivatali pósta. — Hirdetések.

A kisedóvás az egyház kebelén.

Mélt. *Meszlényi* Gyula szatmári m.-püspök úr a szatmári óvónőképző-intézet megnyitásán magas, emelkedett szellemű beszédet mondott, a melyből közöljük a következő szép részletet:

A vallásos irányu, hazafias szellemű nevelésnek azon korban kell kezdődni, a mely korban az emberi szív legfogékonyabb a benyomások elfogadására s a mely kor a mély benyomásoknál fogva soha sem felejt: a kisedkorban.

A kisednek értelme nagyon szűk határok közt teljesíti magas feladatát. De szíve érzékeny és tevékeny, mint a felnőtt emberé. Nemes és nem nemes gerjedelmek, érzelmek gyökeret vernek abban, a szerint, aminő behatásoknak van kitéve. Ezt a szívet kell hát kiválóbb mértékben foglalkoztatni és abba a nemes benyomásokat beplántálni a szeretetnek verőfényében.

Az első, amit a viaszlagyságu, fogékony szívbe kell oltani: *az istenérzelem.* »A kisedeké a menyneknek országa.« A kisedek szívében lakik legszivesebben az Isten. Tegyük hát lakójává az Istent és boldog lesz a gyermek, ha ilyen útítársa lesz az élet útjain. Nem emelkedhetik ugyan a kised, még a gyermek sem, az Isten léte dogmatikus felfogásának magaslatára, de az Isten végtelen jóságának, határtalan s kézzel fogható szeretetének s mindent betöltő jelenlétének a kisedek nyelvén való emlegetése és kiszínezése útján egyszer csak felcsillan lelkében az Isten tudatának gyenge világa, mely mind jobban erőre kap a környezet istenes példájának üdvös behatása alatt, s szikrát vet szívében az Istenhez való gyermeki odaadásnak boldogító érzése, mely ha a gyermekkoron át gondosan ápoltatik tovább, nehéz viharoknak

kell közbe jönniök, hogy kiszáritsák a szívnek ezt a boldogító érzelmét.

Oltasuk be a kised szívébe az elmondott úton létrejövő istenérzelem mellé *az emberszeretetet.* Sehol úgy össze nem simulnak, egymásba nem olvadnak az emberek szívei, mint a kised korban, ahol nincs előítélet, sejtelve sincs a rangkülömbőségnek. E hazában nem szabad választó falnak lenni az emberek között a társadalmi téren, mert a szívek együttérzésében, a vállak összevetésében áll a nemzetnek legyőzhetetlen ereje. A kisedkorban a szívekbe csepegtetett közös emberszeretel gyökeréből fog majd az öntudatos lét napjaiban fakadni az a nemes virága a kedélynek, melyet *hazaszeretetnek* nevezünk.

Legyen a kised szíve veteményes kertje minden szépnek, jónak és nemesnek. Mert hálás talaj a gyermeki szív: az ott elvetett mag meghozza virágát és gyümölcsét, ha durva kezek onnan ki nem tépik vagy a gyom el nem öli azt.

Ámde a kised *értelme* is nyer tápot, ha szakszerű vezetés alatt áll. A kisednevelés feladatának világos ismerete, a célhoz vezető eszközöknek biztos tudása és mindennek előtt: a szeretetben megtalálják az utat a kised értelméhez is, hogy azt meg-erőltetés nélkül foglalkoztassák.

Nagyon természetes tehát, hogy örömmel fogadtam a magyar törvényhozásnak azon alkotását, mely a kisednevelést általános figyelem és gyöngéd gondozás tárgyává tette az országban. Azért óhajtottam én az irgalmas-nének számára a képzésnek ezt a forrását is megnyitni, az óvónőképző-intézetet felállítani, hogy az országszerte rájuk bízandó kisedeknek szakavatott vezetői legyenek. Szívesen látom ez intézet falai közt azon világi nőket is, kik a kisednevelés szép munkájában

óhajtanak hazájoknak szolgálatot tenni s maguknak önérzetes fentartási módról gondoskodni. De hangsúlyozni kívánom azt, hogy az óvónőképző-intézet felállításával megvalósítani kívánom azon óhajomat, hogy az egyházmegyémbe levő s felállítandó r. k. kiseddóvó-intézetek egyengessék az útját a népiskolai vallásos nevelésnek, mert a családoknak és egyeseknek boldogságát a vallásos nevelés hiánya dúlja föl.

Az álló-írás tanítása.

IV. Említettem volt, hogy az írófüzet helyzete négyféle lehet, u. m.: egyenes és ferde közép, és egyenes és ferde oldalfekvés. A ferde középfekvés, valamint az egyenes és ferde oldalt fekvés káros hatásúnak bizonyult. Épen ezeknek a káros behatásoknak a felismerése — illetőleg az írófüzet említett három helyzetéből származó káros következmények indították meg azt a harezot, mely most az álló-írás mellett, illetőleg ellene folytatódik; és kétség sem támadhat az iránt, hogy az álló-írás diadalával végződik. Hisz ahol eddig foglalkoztak a két írásmód tanításából származó eredményekkel, mindig az álló-írás tanításának ugy az egészségtan tekintetében, valamint a paedagogia és a gyakorlat szempontjából is előnyösebb voltát észlelték. Nem vaktában odavetett állítás ez, hanem tény, melyet hívatott doktorok és paedagógok egybehangzó vélekedése alapján mondhatunk ki.

Itt minálunk Csapodi István hírneves szemorvos foglalkozott, mint szakértő, az álló-írás kérdésével. Érdemesnek tartjuk a szemészet terén eme kitünőségnek vélekedését ide ígatni:

»A dülő-írásé a mult és még a jelen. *A jobbra dülő betűvetést megszoktuk; azért még sokan szebbnek is tartják.* A jövő az álló vagy meredek írásé, mely *jobban kiméli a szemet és egyenesbben tartja a testet.* Az álló-írás ma még szokatlan, de mindinkább hódít. Ime e hazai szaktekintélynek nyilatkozata, amely tehát minden kétséget kizárólag igazolja, hogy igenis a dült-írás alkalmat nyújt a helytelen testtartás megszokására, és hogy a szemet is károsan foglalkoztatja.

A testtartás hibái, melyeket az írás alkalmával magára ölt, szoros összefüggésben állanak a szem megbetegedéseivel, de különösen a közellátással. Írás alkalmával némely gyermek hihetetlen mértékben belefekszik irkájába; minden valószínűség szerint csak azért, hogy az ülésben elfaradt testével, ha csak pillanatnyi pihenést is, szerezhessen. Nagyon természetesen az ilyen hibás testtartás a szemet mód nélkül megerőlteti. Igaz ugyan, hogy a gyermek szeme jól bírja a közelre nézést, de viszont szeme gyenge alkotásánál fogva nagy fogékonysággal is bír s épen ezért a tartós közelre nézés káros következménye, a rövidlátás, csakhamar bekövetkezik. Az írófüzet ferde középfekvésénél pedig a bal karra helyezett test súlya, meg a ferden jobbra felfelé futó sorok iránya, mintegy megkövetelik a soroknak közelebből való nézését. A balkaron történő eme támaszkodásnál a fej nem bírja huzamos ideig az egyensúlyt megtartani, s követi a gerincz hajlasi irányát, mely ez alkalommal balra irányul s pihenést keres a ferde tartásban; vagy nem ritkán a gyermeki szemnél tapasztalható nagymérvű alkalmazkodási képesség folytán, az írófüzetre helyezett s ökölbe formált balkezén.

Ámde az alkalmazkodási képességnek ily túlhajtott létesítése a szemlencsét túldomborúvá te-

TÁRCZA.

Visszhang.

Aru kankaru netsi söre za. Mi ez? hát már meg török vagy arabus nyelven kezdődik a tárcza? Dehogy, dehogy, nem arabus ez, se nem török, hanem a legtisztább magyar. Csak hogy nem közönséges beszéd, hanem visszhang, mert visszajáról hangzik. Tessék csak azt az első mondatot hátulról előre felé olvasni; hiszen ez egy nagyon szép zsoltnárnak a kezdete — visszhangon. Mert ha visszereset ez, mikor a rajtam keresett dolgok miatt visszajáról kiindulva én is keresek valamit ellenfelelem, akkor a visszhang nem lehet más, mint az olyan beszéd, amelyik visszajáról kezdődik. Különben ez a fizikához tartozik és elég különös, hogy Tihanyban és nem tudom én még hol van híres visszhang, a hang olyan udvariás, hogy a lég-hallamokon ladikázva egész szavanként visszacsolnakázik, anélkül, hogy az egyes szó-hajók orrát megfordítaná.

De ne beszéljünk a fizikáról, azt ugy se valami nagyon szeretik az iskolások, ha csak elméletileg

tárgyaljuk. Akkor még sokkal jobban szeretik a gyerekek a metafizikát. Elemi iskolás-gyermek és metafizika, hogy férne már ez össze? Hát ugy kérem, hogy a gyerekek szeretik a fizikát, teszem azt a hajlékonyságot és a ruganyosságot a métában — kifutó és körmetében — gyakorolni. De ha még mindig a fizikánál vagyunk, hát elmondok egy kis anekdotát, mely a visszhangról szól. Nem baj, ha ismerik is, majd kiegészítem egy új képpel, melyet a minap hallottam.

Egy vidéki földbirtokos szőlejében, pompás két — három szótagu visszhang volt észlelhető, melyet a mögötte emelkedő váromladék okozott. Már régóta hívogatta ismerőseit az érdekes természeti tünemény megfigyelésére, s azok végre össze is gyűlekeztek és a magyaros ebéd után ki akartak menni a visszhang meghallgatására. Időközben azonban a romokat a szomszédban építendő új ispánlakhoz elhordták s velük együtt megszűnt a természet játéka is. A birtokos nem akarván vendégei előtt szegyenben maradni, kisbéresét elrejtette a szőlőben, meghagyva neki, hogy mikor majd az urak különféleképpen kiabálnak, ő feleljen a megszűnt visszhang helyett. Nagy lett aztán a kaczagás, mikor a társaság kimenvén a szőlőbe, egyikük

szi, ez által tény törését erősíti; továbbá a szemteke izommunkássága, különösen a szemteke mellő részén jut érvényre, minek ismét természetes következménye az, hogy az ily módon megnyúlt szemtekében a víz hátrafelé nyomul. Szerepet visz a víz eme hátranyomásánál még a szemek együtt mozgását irányzó izmok működése is. A szemtekének eme megnyult formája pedig a szemet közellátóvá formálja.

Tehát az írási órákon, de különösen az odahaza megújuló, közelre nézéssel véghezvitt írásgyakorlatok bizony nagy alkalmat nyújtanak a közellátás megteremtésére és fokozására.

De tegyük fel, hogy nem végzi a gyermek közletről nézve az írást, vagyis hogy nem hajol oly erőltetetten írkájára. Kísérjük most figyelemmel fejtartását. Lehetetlen észre nem vennünk, hogy a szemei forgáspontját összekötő egyenesnek olyképp iparkodik helyzetet adni, hogy ama képeit egyenesnek vetülete az írka vonalaival párhuzamosan haladjon, hogy így a betűk alapvonalai szeme tengelyére merőlegesen álljanak. Ha ezt a helyzetet el akarja érni, fejét — mivel írkája ferde középfekvésben van — okvetlenül úgy kell és oly irányban fordítania, hogy az a szemei forgáspontját összekötő egyenes, a fent előirt helyzetet megüsse.

Látnivaló tehát ebből, hogy a fej most is egy kissé balra hajol. Ezen helyzetben pedig a bal szem közelebb jut az írkahez, míg a jobb távolabb. A két szem távolsága tehát nem egyforma.

Ebből arra lehet következtetni, hogy a két szem különböző helyzetében fénytörésök sem lesz egyforma s nagyon természetesen alkalmazkodási izommunkájuk sem azonos erejű. Itt is nyilvánvaló, hogy a rövidlátás, ha nem is oly erősen mint az előbbi példánál, de létrejöhet és fokozódhatik.

nagy hangon kiáltott: jó napot, az illemtudó visszhang pedig mély basszus hangon adta vissza: fogadj Isten!

Sok érdekeset hallottam már a visszhangról, de valamennyi között legjobban érdekelt és legjobban tetszett nekem a paedagogiai visszhang. Ez az, amit az előbbi anekdotához hozzá akarok toldani. Egy barátomat látogattam meg a multkor, aki ama nagyvárosi bérkaszárnák egyikében lakik, melyek mindenikéről azt hinné a falusi ember, hogy egy-egy nagy alumneumot vagy árva házat, vagy más efféle nagy intézetet lát. Háromsoros vaskerítés fut körül a meglehetősen szűk udvart alkotó magas négy falon, melyekre az ember ha fölneéz, szinte megfájdul belé a nyaka. Keskeny, nyílt folyosók vannak a háromemelet mindenikén, s a négy fal hatvan-hetven helyütt van megszakítva, hol ablaktól, hol ajtótól. Egy-egy ilyen hatalmas bérházban majd annyi ember lakik, mint némely falunak a lélekszáma. Persze a lakók itt nem ismerik egymást; kiki magával törődik s a legtöbb esetben még azt sem tudja, hogy hívják a szomszédját. A gyermekek persze hamarabb megismerkednek. Kint szaladgálnak az udvaron vagy az emeleti folyosókon, ha ugyan a

Mindenesetre a rövidlátás átöröklés útján is keletkezhetik, továbbá elősegítik kifejlődését a szűk utcák, a magas házak által közelre hozott látóhatár, azután a rossz nyomású, apró betűjű kézikönyvek, a németolvasás hegyes betűi, a kottaolvasás stb. Mindezekkel szemben azonban bebizonyított tény az, hogy az iskolázás előtti korban, a rövidlátás esetei gyérebbek. A megejtett vizsgálatok alapján kiderült, hogy az első osztályban megvizsgált rendes látási képességgel bíró gyermek szeme, az iskolázás további folyamán rövidlátóvá fejlődött.

Czike Imre.

(Folytatása következik.)

Egyesületi élet.

A „Rozsnyó-egyházm. rk. tanító-egyesület” X. közgyűlését f. év augusztus 30—31-én *Rímászécsen* tartotta meg.

30-án az egyházm. főtanfelügyelő, az elnök és többi főtisztviselők, választmányi tagok, körelnökök és számos egyesületi tag részvétele mellett, az előkészítő választmányi ülés tartatott meg. Megnyitás, jegyzőkönyv felolvasás és hitelesítés után jelent az elnök, hogy a beérkezett öt pályamunka, a bíráló biz. tagjai által egyenként, külön-külön megbiráltatott ugyan, bírálói megállapodásaik is összhangzók; de közbejött, elfogadható akadályozó körülmény miatt a bírálatról szabályszerű jegyzőkönyv nem vétethetvén fel, kerü a választmányt, hogy ez ügyben intézkedjék. Mire a választmány azon kivételes intézkedést fogadja el, miszerint a bíráló bizottságnak jelenlevő elnöke *Rüber Vincze* mellé *Timár István* és *Machay Gy.* tagokat azzal küldi ki s bizza meg, hogy a bíráló-biz. tagjainak megállapodásai nyomán, a p.-munkákat nézzék át, illetve

cerberus, már mint a házmester megengedi, és zajos vígsággal töltik el szabad idejüket. Játék közben azután könnyen megy az ismeretségekötés is.

Délutáni hat óra lehetett, mikor barátomat kerestem. A keskeny kapun át a szűk udvarra érve, futó tekintetet vetettem az építészet mesterkéltt alkotására, szemembe ötlöttek a falak ezirádái, az izléses párkányzatok, a lépesőház oszlopos bejárata, a színezett szoba-tetőzetek, melyek a legtöbb helyütt nyitott ablakokon át meglátszottak. Majdnem nyomasztó volt a hangulat, melyet ez az égnék meredő faltömeg bennem keltett. Követelte ezt az a szinte ünnepélyes csend, mely e nagy épületben uralkodott. Mintha ki lett volna halva az egész ház. De ez csak egy pillanatig tartott, hogy helyet adjon azután egy derült, majd vígsztaló érzésnek, melyet az okozott, ami a következő percekben történt.

A nyitott ablakon át csengő kis leányi hang ütötte meg fülemet: Ádám és Évának két fia volt. S mintegy kiegészítésül négy-öt ablakból hallatszott nyomban utána, vékonyabb-vastagabb gyermekhangon: Kain és Ábel. Ismét az előbbi leányhang: Ádám és Évának két fia volt. A felelet is újra hallatszott a többiektől: Kain és Ábel. A

birálják fölül, s ezen eljárásokról a közgyűlésnek tegyenek jelentést. Ezután a tisztviselő kijelölő, s az egyesületi és segélyező-egyleti pénztárakat vizsgáló bizottságok választattak meg. — Végül Horváth János elnök és Tóth Géza főjegyző köszönetet mondva az egyesületnek irántuk tanúsított megtisztelő bizalmaért kijelentik, hogy fontos és ez idő szerint megváltozhatlan okaiknál fogva, kénytelenek az egyesület vezetésétől visszalépni, s kéri a kandidáló bizottságot, hogy őket a tisztviselők kijelölésénél sziveskedjék figyelmen kívül hagyni. »Nem fogadtatik el.« »Nem lesz ugy!« kiáltások hangzanak. — Ezzel a választmányi ülés véget ért.

31-én. Az egyesület tagjai reggeli 7 órakor Veni Sancte-val megelőzött sz. misét hallgattak.

A közgyűlés reggel 9 órakor vette kezdetét. Jelen volt: Ngs. és főt. Fábrián Ferenc kanonok egyh. főtanfelügyelő, Horváth János elnök, Timkó Mihály alelnök, Rúber seg. egyleti főpénztáros és t. elnök, Mácza István főpénztáros, Tóth Géza főjegyző, 6 plébános esperes, 6 körélnök és 58 egyesületi rendes tag, s mint vendég Groó Vilmos Gömör-megye kir. tanfelügyelője s többen.

Fábrián Ferenc egyházm. főtanfelügyelő hatásos megnyitó beszéde kapcsán buzdítja az egyesület minden tagját a mai romlott korban soha eléggé nem hangoztató vallás erkölcsi nevelő-tanítás istapolására; s átadja a szót Horváth J. elnöknek, ki is a közgyűlést rövid pár szóval megnyitja. — 1. A múlt évi IX. közgyűlésnek felolvasott jegyzőkönyvét hitelesítik Oravecz János és Timár István. 2. Az egyesület ezentuli hivatalos közlönyének ügye kellő világításba helyeztetett, amennyiben tudomásul vette a közgyűlés, miszerint megység Püspök úr ő nagyméltóságának jóváhagyása mellett, hivatalos lapunk ezentul a „Népevelő“ leend. 3. Az egyesületi választmány és a körök működését tárgyzó jelen-

esengő hang megint kiáltott: Ádám és Évának két fia volt; az ablakok harmadszor is megadták a visszhangot: Kain és Ábel. Én álmélkodva és gyönyörködve álltam az udvar közepén, várva a folytatást, mely he is következett. Kis vártatva egy harmadik emeleti ablak szólalt meg, rikácsoló fiúhangon: Kain földmivelő volt, egy átellenes másodemeleti ablak folytatta: Ábel pedig juhásztor. És mintha a kis leány rossz néven vette volna, hogy a harmadik emeleti fiú elragadta tőle az intonálást, újra az előbbi csengő hang kezdte rá, de most kissé erősebben: Kain földmivelő volt. — A csendes udvaron minden egyes szót tisztán lehetett hallani. Jó darabig álltam az udvaron, gyönyörködve a buzgó tanuláson. Nem tudom, hogy minden gyermek ugyanazon osztályba járt-e, de ezen kedves jelenet élénken bevésődött emlékembe, mint a visszhangnak legkedvesebb fajtája. Barátomhoz fölmenvén, ott találtam őt egy karszékben ülve, a szobában pedig az iskolában tanult visszhangja gyanánt egy kedves kis szóke leány járkált, bibliával kezében, és mondogatta: Kain földmivelő volt. . . .

Cenner Lajos.

lést Tóth Géza főjegyző olvassa fel. Az egyesület összes tevékenységét felölölő ezen főjegyzői jelentés általános helyesléssel vétetik tudomásul. 4. Mácza István egyesületi főpénztáros jelentéséből tudomásul vette a közgyűlés, hogy 1891. év végén van az egyesületnek pénztári készlete 25 frt 74 kr., takarékpénztárban elhelyezett betét tőkéje 897 frt 76 kr., kötvényekben 100 frt, összesen 1023 frt 50 kr. vagyona. Ezen kívül tagsági hátralékokban kint van 710 frt 29 kr., aminek behajtása tárgyában a közgyűlés, a választmány ajánlata folytán, a legerélyesebb eljárást rendelte életbe léptetni. 5. A jövő évi költségvetés helyeslőleg jóváhagyatott. 6. Rúber Vincze seg. egyleti pénztáros jelentéséből kitűnt, hogy a tagsági díj hátralék e pénztárnál is tetemes, amiből több tételt törülni javasol. 7. Az egyesületi főpénztárt vizsgáló bizottság jelentése szerint a pénztárnok számadásai rendben találtattak s neki a felmentvény megadatik. E bizottság elnöke Finger Ede, hivatkozva a vidéki takarékpénztáraknál mind sürűbben előforduló sikasztásokra, s az ezekből eredő bukásokra, indítványozza: hogy az egyesületnek készpénzbeli vagyona a takarékpénztárból kivéttessék és óvadékképes értékpapírok vételére fordíttassék. E fontos indítványhoz többen szólottak hozzá, míg végre ngs. és főtiszt. Fábrián Ferenc egyhm. főtanf. úr ajánlatára kimondta a közgyűlés hogy az egyesületnek készpénz vagyona, az egyhm. hatóság kezelése alatt levő »Kegyes-alapítványok« pénztárában helyeztetik el gyümölcsösztetés végett. 8. A segélyegyleti főpénztárt vizsgáló bizottság elnöke Béres János jelentése szerint, az teljesen rendben találtott, minek folytán Rúber V. pénztárosnak a felmentvény jegyzőkönyvi köszönet mellett megadatott. A hátralékosok önmagukat büntetik, mivel elvesztik tagsági jogaikat

9. »A méter-mértékek módszeres tanításáról« irt gyakorlati mintaleczkék közül a bíráló bizottság Fedor János munkáját találta legjobbnak, de azt Finger Ede biz. elnök a gyakorlati mintaleczke természeténél fogva nem kívánja felolvasatni, hanem felszólítja a szerzőt, hogy munkáját a »Népevelő«-ben tegye közzé; amit is a közgyűlés, elismerése nyilvánítása mellett, helyesléssel tesz magáévá. 10. A »Miként kell a gyermekeknek a gondolkozó és ítélő tehetséget felébreszteni és fejleszteni?« czimű tételt legalaposabban dolgozta ki Suga János és Timkó Mihály. Béres János a bíráló biz. nevében felolvasásra a Timkó Mihály munkáját ajánlja. 11. A pályamunkául kitűzött: »Mit tehet a tanító társadalmi állásának és tekintélyének emelésére?« czim alatt irt 5 drb. munkának meg-bírálására, az előkészítő választmányi ülés által kiküldött 3 tagu II. bíráló bizottság nevében Machay György olvasta terjedelmes jelentését, amivel hosszas áldástalan vitát kellett; minek is az lett eredménye, hogy az 5 drb. pályamunkát a közgyűlés Timkó Mihály elnöke alatt Poliesek Rezső és Úthy Antal egyesületi tagokból alakított III. hármas bizottságnak azzal adja ki, hogy a munkákat újból bírálják meg, s megállapodásuk eredményét a legközelebbi választmányi ülésnek ter-

jesszék be, minek folytán az az 5 drb arany pályadíjat ki fogja adni.

12. Ezután Timkó Mihály olvasta fel: »A gondolkodó és ítélő tehetség fejlesztéséről« irt pszichológiai alapon, szép szakértelemmel kidolgozott munkáját; amit is a közgyűlés osztatlan figyelemmel hallgatott meg és felolvasónak jegyzőkönyvi elismeréssel adózott.

13. Négy kérvényezőnek 25 frt segély szavaztatott meg.

14. Elfogadott indítványok: a) A »Várgede-Kishonti-kör«-nek azon indítványa, hogy a beadott értekezések a róluk hozott bírálói ítéletnek rövid hátratózásával adassanak vissza szerzőiknek, elfogadtatott. b) Machay György azon megokolt indítványt terjeszti a közgyűlés elé, hogy eddig egyes tanítóknak súlyos kellemetlenségeket okozó azon eljárási mód, mely szerint sok esetben évekig nem lettek az egyhm. főhatóságához megerősítés végett felterjesztve, valamiképpen oda módosították, hogy a tanító kineveztetése, illetve megválasztása után azonnal, vagy lehetőleg rövid idő alatt erősítették meg állásában. Ezen valóban égető szükségességű ügynek orvosolhatása czéljából kimondja a közgyűlés, hogy az egyhm. tanítóknak megválasztatásuk után azonnali megerősítettését Kegyelmes Püspökünk ő nagyméltóságához benyújtandó feliratban fogja kérelmezni. c) Miesl Zsigmond pl. egy. p. tagnak az »Egyházi énekről« beadott külön indítványával, mivel az tanulmányozást igényel, a közgyűlés ezuttal nem foglalkozhatott, hanem ezzel a választmányt bizza meg, hogy ez iránybani megállapodásairól a jövő évi közgyűlésnek kimerítő jelentést tegyen.

15. Rúber V. Abecés könyve feletti bírálati jegyzőkönyvet Suga János olvassa fel, mely által szerző felszólíttatik, hogy könyvét approbálás végett illető helyre terjessze be.

16. Végezetül a tisztujítás ejtetett meg. És pedig: Mivel Horváth János eddigi elnök az elők. választmányi ülésen bejelentett visszalépését fentartotta,

1. elnökké: Timkó Mihály egyhangulag;

2. alelnökké: Mrafcsák József egyhangulag;

3. főjegyzővé: mivel Tóth Géza eddigi főjegyző újlag kijelenti, hogy ez idő szerint megváltozhatlan elhatározásánál fogva főjegyzői állását nem tarthatja meg, maga helyett Fedor Jánost ajánlja, aki is szavazattöbbséggel főjegyzővé megválasztatott.

4. aljegyzővé: Timár István egyhangulag;

5. főpénztárossá: Mácza István egyhangulag;

6. könyvtárossá: Stupek Kassián egyhangulag;

7. segély-egyleti főpénztárossá egyhangulag Rúber Vincze jelöltetett, de mivel ő határozott visszalépését bejelentette, állására segély-egyleti főpénztárossá: Csomor Gusztáv választatott meg.

17. Végül az 1889—90, 1890—91-iki egyesületi éveket tárgyzó »Évkönyv« osztatott ki a tagok között.

Ezzel a közgyűlés délutáni 1 $\frac{1}{2}$ óraker elnöki zárszóval berekesztetett. — —

Érdemesnek találok még megemlíteni, hogy az elők. választmányi ülés után 30-án este, a megjelent tagok teljes számmal vonultak ki a Rima-

szécshez közeleső, s az oly ritka jód-bromos gyógyvizéről nagy hírre vergődött »Csiri fürdő«-be, ahol kedélyes ismerkedéssel felt el az est jó része. Közgyűlés napján pedig 75 teritékü közebéd volt, amelyen ősi magyar szokás szerint egyik toaszt a másikat érte, amik közül magvas voltánál fogva érdekesnek tartom teljes szövegében közölni Lehotzky Józsefnek, a »Népnevelő« egyik derék munkatársának toasztját (a toasztot aktuális értékénél fogva hozzuk — a jövő számban. Szerk.), melyet alulírott őt mint vendéget üdvözölve, tőle mintegy válaszul nyertem, az egész nagy társaság pedig feszült figyelemmel hallgatott és lelkesen megéljenezett.

A lelkes szónokot megéljenezték, Dr. Komlóssy Ferencz üdvözlésére tett indítványát pedig lelkesen és egyhangulag elfogadta az egyesület, minek folytán alulírt a táviratot azonnal megszővegezte s a távirdába küldte, hogy üdvözölje az egyesület nevében a kath. tanügy kipróbált lelkes vezérét dr. Komlóssyt, akit a haza, az egyház és a kath. tanügy javára a magyarok Istene sokáig éltsen!!

Tóth Géza, e. főjegyző.

Irodalom és művészet.

— Személyekről, eseményekről, konkrét és elvont fogalmakról lehetetlen mai nap oly ismereteket gyűjteni, hogy az olvasmány és társalgás folyamán számtalan esetben tanácsadóra ne szorulnánk. Ily tanácsadó az »Athenaeum Kézi Lexikona«, mely ezer meg ezer cikkében jó, szabatos tájékozást nyújt az emberi ismeretek minden ágáról. A Kézi Lexikonból most jelent meg a 24. és 25. füzet, mely Magyar művésztől—Moleschottig terjed és 4 szép melléklettel van diszítve. A Kézi Lexikon Acsády I. akad. tag által jelesen van szerkesztve, kiállítására fényes, minden sorát hazafias szellem lengi át, megszerzése pedig olcsó áránál fogva bárkinék is lehetséges. — Az Athenaeum Kézi Lexikonának I. kötete (A—K) már kötve is megjelent és ára diszes és erős félbörkötésben 8 frt, füzeve 6 frt. — A Lexikon összesen 40 füzetre fog terjedni. Beszerezhető 30 krajczáros füzetekben és 3 forintos félkötetekben is. Megrendelhető az Athenaeum könyvkiadóhivatalánál Budapesten, Ferencziek-tere, vagy bármely könyvkereskedőnél.

— Jézus szentséges szívének hirnöke. Októberi füzet. Tartalma: Jézus Szíve az oltáron. XIX. Jézus sz. Szívének egy vonása. (Folyt.), Jézus sz. Szíve nyilvános kápolnája Léván, Megnyugvás a szent Szívben, Jézus legsz. Szívének műfestője, Toponár és Zarány, Azok a csekélységek, Jézus sz. Szívének örömei, Jézus szents. Szívének áldásai, Példa nélkül kárba vész a szó, A lelki gyakorlatok terjedése a hivek közt. Előfizetési ára egész évre 1 frt 50 kr. — Szűz Mária virágos kertje. Októberi füzet. Tartalma: Zumbó, 1892. május 16-án, A rózsafüzér magyarázata (folyt.), Európa legmagasabb szobra, A Szeplőtelen Fogantatás legrégibb képe, Mária szeplőtelen szívének jelvényei. VII. (Folyt.), Mária patkója, Egy grófi család utolsó sarja (folyt.), Lurd, Krónika. Előfizetési ára egész

évre 1 frt, a »Hirnök« előfizetőinek 80 kr. — E két derék folyóirat megrendelhető Kalocsán.

— **Azon meleg fogadtatás**, melyben a tanítással és lelkipásztorkodással foglalkozó ft. papság a legujabb Deharbe-Tótfalussy Róm. Kátét részestette, alólíroittat arra indította, hogy a folyton jelentkezők kedvéért harmadszor is sajtó alá bocsássa. Ha drága hazánkban valamely kiadványból már ezer példány elkelt s közkezen forog, azt szoktuk mondani: szép vívmány, nagy haladás. Ha azonban nem ezerről, de 5000 példányról van szó, akkor bátran azt mondhatjuk, hogy az illető könyv nélkülözhetetlen. — Minden dicséret nélkül ugyanezeket mondhatjuk el a fent jelzett könyvről is, mert mellözve a szebbnél szebb elismerő sorok közrebocsátását, egyedül az 5000 példányra mutatunk, mely szintén elhagyta a sajtót. — A mű akár a tanítást, akár a lelkipásztorkodást tekintjük, nélkülözhetetlen a főt. papságra nézve, amennyiben a hitről, parancsokról és a malaszt eszközeiről szólván, a hit és erkölcs magasztos elveit röviden, apologetice fejtegeti; s mig az iskolába készületlenül nem mehethet a ki bírja, ugy a szószékre is bátran felléphet bármikor dogmatikus és morális beszédek tartása végett. Arról meg szó sines, hogy prosynodalis vizsgálaton sikeresen keresztül ne menjen, a ki ezt alaposan áttanulmányozza. A hol pedig mint iskolai könyv van elfogadva, mint pl. a szatmári fi- és nőképző intézetekben s a polgári iskolában, a legszebb sikerrel tanítatik. — Ára a sűrűn nyomott 26 ivnek 1 frt 60 kr., vagy megfelelő számu intentio. Növendékpapoknak és néptanítóknak 1 frt 20 kr. Szatmáron 1892. okt. hó. *Tóthfalussy Dániel*, képzőintézeti hittanár s népiskolai hitelemző.

— **Kétszólamu gyermekdalok** népiskolai használatra, szerző *Hauptmann Anna*, székesfehérvári elemi leánytanoda tanítója. Ára 20 kr. Használható kis füzet. Az énekek általában jól vannak letevé, csak a 13. számu hibás, mert G-durnak van jelezve, pedig E-durból megy, és csak az utolsó sorban megy át G-durba. Megrendelhető *Klöckner* Péter könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

— **„Kossuth-emlék“** Clair Vilmos hírlapíró emlékkönyve II. kiadásban jelent meg. Az emlékkönyv, mely behatóan ismerteti Kossuth életét és szereplését a szabadságharcban. 18 képpel van illusztrálva. Tartalma: 1. Kossuth Lajos élete (4 képpel). 2. Kossuth Lajos a szabadságharcban (4 képpel). 3. Kossuth otthona (2 képpel). 4. Kossuth családja (5 képpel.) 5. Kossuth és az angol diplomácia (2 képpel.) 6. Kossuth nótája. 7. Adomák Kossuth Lajos életéből. 8. Kossuth a nép ajakán. 9. Kossuth gyermekei a fogságban. 10. Kossuth kezeirása. Ezenkívül hazafias költemények. Háromféle kiadásban kapható: 1 frtos, 50 kros és 30 kros népies kiadásban. Megrendelhető Clair Vilmos hírlapíró czimén, Budapest, üllői-út 22. sz. alatt.

— **Egyházi szerek, zászlók, lobogók, kegytárgyak, képek és könyvek** kaphatók

SZÜTS és TÁRSA műintézetében
Budapesten, hatvani-utcza (Dreher-palotában).

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

VEGYESEK.

„**A „Népnevelő“ kitüntetés.** Tóth Geyza, a rozsnjó egyhlm. tan.-egyesület főjegyzőjétől kapjuk, a következő sorokat: „A mult 1891. évi közgyűlésen a rozsnjó-egyházmegyei tanító-egyesület a derek „Népnevelő“ hivatalos szaklapjával fogadta el; azóta e tárgyban a püspöki jóváhagyás is megérkezett, az ez év aug. 30–31-én Rimaszécsen tartott közgyűlésen pedig e közmegelegedésre szolgáló körülmény szabályszerűen közzé tétetvén, illetve kihirdetvén: van szerencsém a Mélyen tisztelt Szerkesztőségnek az egyesület eme elhatározását szives tudomására juttatni, amiről azonban a legközelebbi választmányi üléstől egészen szabályszerűen jkönyvi kivonat által fog a Mélyen tisztelt Szerkesztőség értesíttetni.“ — Bár érdemtelennül érte lapunkat ezen kiváló kitüntetés, melyet a kath. tanügy önzetlen munkásai lévén, minden anyagi jutalom fölé helyezünk, mégis benső örömmel tölt el, mert működésünknek helyeslő bírálatát foglalja magában. Midőn legmélyebb hálánkat a megtisztelő bizalomért ezennel lerójuk, újból ünnepélyesen kijelentjük, hogy a kath. tanügy és a kath. tanítók javáért a jövőben még fokozottabb buzgósággal fogunk küzdeni!

Dr. Komlóssy Ferenczhez eszt. főegyhlm. főtanfelügyelőhöz, lapunk főszerkesztőjéhez *Tóth József* pestm. kir. tanfelügyelő a következő sorokat intézte: Nagyságos és Főtisztelendő főegyházmegyei Főtanfelügyelő úr! Szívemből, lelkemből gratulálok! Volt szerencsém meggyőződni sok alkalomból Nagyságodnak ügybuzgóságáról, szakavatottságáról, s hogy éppen Nagyságodat helyezte a Hercezegprimás úr Ó Főméltósága e fontos állásra, azért csak hálával tartozunk egyaránt mindnyájan Ó Főméltósága iránt, aki bölcsességével mindig megtalálja nemesak a szót, melylyel békét hirdet, hanem az embert is, a kivel a békét a haza üdvére és boldogságára a helyes irányu nevelés által valóban megcsinálja. — Mindig örömmre fog szolgálni, ha Nagyságoddal, egymást megértve, közös munkában vehetek részt, vagy egymással a legnemesebb téren, a nevelés ügyének terén nemes versenyre kelhetünk. — Hazafiui üdvözléssel vagyok stb.

A néptanítók nyugdíjának alapjául — az új nyugdíjtörvény értelmében — tudvalevőleg az utolján élvezett egész fizetés szolgál. Az »egész fizetés«-t azonban a törvény végrehajtói »tisztá fizetés«-re magyarázzák, amiből a katkolikus tanítókra felette nagy sérelmek származnak. A katkolikus tanítónak kántor szolgálatokat is kell teljesítenie, hogy esekély tiszta fizetését szaporithassa. E mellékjövödelmeket nem számítják a katkolikus tanítók ama »fizetés«-éhez, mely a nyugdíj atapjául szolgál, hanem ezek mellözésével csak a »tisztá fizetés«-t veszik alapul. Ennek következménye aztán az, hogy a 40 évig — gyakran súlyosabb terhek

kel és kevesebb jövedelemmel — szolgáló katolikus tanító, ki a nyugdíjtörvény értelmében »egész fizetését« élvezi nyugdíjképpen, — éppen fél annyi vagy még ennél is kevesebb nyugdíjat kap, mint a más vallásfelekezetű. A »*Kismarton és vidéki kath. tanító-egylet*« egy utolsó közgyűlési határozattal kiküldötte Domanovich esperest és Hackl József ruszti főtanítót, hogy Zalka János dr. győri püspöknél sérelmeik előadásával hassanak oda, hogy a katolikus tanítókra felette sérelmes ez anomalia megszüntetessék. A püspök a küldött-ségnek megígérte, hogy Csáky külügyminiszterrel fog lépéseket tenni ez irányban. Kivánatos volna, hogy ezen egyletnek példáját kövesse az a többi hatalmas tanító-egylet, mely csak sérelmekről panaszkodik, de semmit sem tesz. Összetartással egy nagy mozgalmat lehetne létesíteni, amely bizonyára jó eredménnyel járna.

A fő- és székvárosi tanítók fizetésének emelése ügyében az e célra alakult bizottság ülést tartott Somlyai József elnöke alatt. Miután az ügyek még nem állanak azon ponton, hogy végleges határozatot mondhattak volna a jövőben teendő intézkedésekre nézve, egyelőre abban egyeztek meg, hogy a főv. tanács tagjait meglátogatják ügyüket pártfogásukba ajánlandók. Mint értesülünk a fizetést következőképpen óhajtják felemeltetni: 100 frt fizetésemelés, a felemelt fizetésnek 30^o/_o-a lakbér és ugyanannak 10^o/_o-a 5 éves korpótlék lenne. Tehát 1000 frt fizetéssel 300 frt lakbér és 100 frtos ötödéves pótlék járna.

Uj kath. árvaház Esztergomban czim alatt az e napokban megindult »*Esztergomi Hírlap*« a következőket írja: A kath. tanítók orsz. bizottságának ülése volt aug. 26-án dr. Komlóssy Ferencz pápai káplán, főegyházmezei főtanfelügyelő elnöke alatt Budapesten. Ránk nézve annyiból fontos e gyűlés, hogy ezen elfogadták az árvaház-egyesület alapszabályait, melynek célja: a kath. tanítók árváinak egy »országos árvaház« alapítása. Herczegprimásunk e célra már 10,000 frtot adott, jelenleg pedig az árvaház alapja már 11 893 frt 46 kr-ra megy. Az árvaház Vaszarj Kolos hercegprimás kifejezett óhaja szerint, de meg egyházi, geográfiai, tegyük hozzá nemzeti szempontból is Esztergomban lesz felállítva. Tehát egy országos központi intézettel több lesz a magyar primási székvárosban, ha az alap a kellő összegre emelkedik. Reméljük, hogy városunk, megyénk és főegyházmezeink jóléttel és jó lélekkel megáldott lakói örömmel üdvözlék ez új humánus intézet eszméjét s annak megeremtése érdekében anyagi körülményeikhez képest a célzott adományaikkal szeretetteljes buzgalommal elő fogják mozdítani. Az új országos árvaházra a szíves adományokat vagy lapunk szerkesztőségébe, vagy a »Népnevelő« szerkesztőségébe (Budapest, VI. Ersek-utca 2.) kérjük beküldeni. Az adományok hírlapilag nyugtáztatnak.

Álló-írás a főváros iskoláiban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leirt a fővároshoz, hogy helyesli a tanács t. rvét, mely szerint a főváros iskoláiban kísérleteket fognak tenni az álló-írással. A miniszter a kormány idevágó utasításából küld 50 példányt és egyuttal

értesíti a fővárost, hogy a kísérletek megfigyelésére és az álló-írás esetleges állandó behozhatásának megítélésére bizottságot küldött ki. A bizottság elnöke Verédy Károly dr. fővárosi tanfelügyelő, tagjai Gebhardt Lajos dr. és Scherman Adolf tisztii főorvosok, Dollinger Gyula dr., a testgyógyászat egyetemi magántanára, Csapodi István dr. és Hoór Károly dr. szemorvosok, Juba Adolf dr. iskolaorvos, Kármán Mór dr. egyetemi magántanár, Kiss Áron dr. és Péterffy Sándor képezdei tanárok, Pózsza Ferencz és Jeny József iskolaigazgatók, és Vajda Pál, a szépírás tanára.

RÖVID HIREK. A budapesti kir. kath. tanítóképezde f. evi október 26-án fogja megünnepelni fenállásának félszázados évfordulóját. Az ötven év óta működő kath. intézetnek sok érdeme van a kath. tanügy körül, jubileuma elé tehát élénk érdeklődéssel tekintenek a tanügyi körökben mindenfelé. Az ünnepeket *Schiffner* Ferencz pápai t. kamarás az intézet buzgó és tevékeny igazgatója rendezi. — **A besztercebányai** egyhm. r. kath. tanítók egyesülete szept. 20-án tartott ülésén bejelentették, hogy *Bende* Imre mpüspök 100 frtot ajándékozott segélyalapjuknak és 3 drb aranyat egy a kertészeti köréből irandó dolgozat jutalmazására. Ugyanekkor *Kamassay* Mátyás apátkanonok 400 frtos alapítványt tett, melynek kamatai egy v. két olyan tanító jutalmazására legyenek fordítva, kinek stílusát legszebbnek és legmagyarosabbnak találják. — **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: *Oltványi* Pál prépostnak, a szegedi apácza-iskolák igazgatójának, azon alkalomból, hogy a szeged alsóvárosi apácza-népiskolába járó négy szegény árvalány javára 800 frtos alapítványt tett, őszinte elismerését és köszönetét fejezi ki. — **Megjutalmazott tanítók.** A zempleni magyar nyelvterjesztő egyesület a következő, a magyar nyelv tanításában kitűnt tanítókat jutalmazta meg: *Seliga* Antal varannói, *Kis* István mezőlaborezi igazgató-tanítók 100 — 100 frt, *Vison-tai* Kamilla tóketerebesi, *Zselvai* R. varannói, *Balázs* Mihály szamai és *Grofszik* János sztrópki tanítók 50 — 50 frtot kaptak. — **Dr. Komlóssy Ferencz** egyhm. főtanfelügyelő hivatalos minőségben a székes fővárosba érkezett a kath. elemi iskolák látogatására. — **A délmagyarországi tanító-egylet** nagybeeskereki fiók-egylete ez évi rendes őszi gyűlését okt. 6-án tartotta meg Nagybeeskereken érdekes és változatos tárgysorozattal. — **Az iskolás gyermekek** betegségét megvizsgálta *Key* stockholmi tanár, Svédország felsőbb tanintézeteiben 15000 fiú és 3000 leány orvosi megfigyelése alapján. Kutatása szerint a növendékek 40 százaléka krónikus bajban szenved. A leggyakoribb betegség (13.5%) az állandó fejfájás, azután jön (13%) a vérszegénység, továbbá orrvérzés, étvágytalanság, szembajok, skrófula, hátgerinczgörbülés stb. Az alsó osztályokban a betegek száma rohamosan emelkedik, azután ismét súlyos, de a legfelsőbb osztályokban újból emelkedés mutatkozik. — **Az egri egyházmegyei róm. kath. kántortanítók** nyugdíjalapjának vagyonállása 83,273 frt 35 kr. A nyugdíjasok száma már 101, kiknek összes nyugdíja 5182 frt 49 kr. — **Ingyenes népoktatás.** Nem nálunk, hanem Angliában lépett életbe szept. 1-én az új népiskolai törvény. E szerint min-

den szülő jogositva van gyermekét tandíj nélkül abba az állami vagy államilag segélyezett iskolába küldeni, a mely lakóhelyéhez legközebb esik.

Szerkesztői telefon.

K. F. A kért cím a következő: Magyar szabadalmi közlöny. Szerkesztősége: Budapest, VI. Andrásy-út 30. Szívélyes üdvözet. — F. J. Most már határozottan nagyobb a siker, bár még nem teljes. Nemsokára magánlevelet írunk, amelyből állításaink igazságáról meg kell győződnie. Addig is melegen üdvözljük mindnyájukat!

Kiadóhivatali pósta.

E napokban minden hátralékos előfizetőnknek egy utalványt küldtünk a hátralékos összeg feltüntetésével. Nagyon kérjük, ne vegyék tőlünk rossz néven e gyengéd figyelmeztetést, ellenkezőleg a hátralékokat minél előbb beküldeni sziveskedjenek, hogy mi is megfelelhesünk kötelezettségeinknek a nyomdával szemben.

Lapunk kiadóhivatalában kapható:

A Sátoros Czigány.

Humorisztikus néprajz

Zámolyi V. Mihálytól.

Ára bérmentes küldéssel **75** krajczár.

Katholikusok

segítsenek a terjedelmes, de igen szegény Pius-egyházközségen, hogy a dűledező kápolna helyett templomot építhessek. Az építést f. évi Október 1-én kellene megkezdeni, de a költségeknek még fele is alig jött össze. Bármely csekélységet köszönettel vesznek.

Frank

a Sz.-Pius egyházközség plébánosa.
Berlin, Palisaden-Strasse Nr. 73.

HIRDETÉSEKET

lapunk részére elfogad
a kiadóhivatal.

Budapest, Érsek-u. 2.

Cs. kir. szabadalmazott
Chemiai-technikai labororium,
hektograf-, gummiáru- és
kautschuk-bélyegző-gyár.
Mindennemű irodai szükségletek gyára.
TINTNER J. E.
Vegyész-mérnök.
A felséges kir. család több tagjának, ugy-
szinte a legmagasabb bel- és külhoni ható-
ságok, előjáróságok, intézetek stb. szállítója.
Alapított 1850-ben.
BUDAPEST, Kigyó-tér 2. szám.
Bécs, V., Krongasse 6. saját házában.

Az 1885. évi országos kiállításon kitűnő munkáért és jó izlés-
ért a nagy kiállítási éremmel kitüntetve.



GAYORA JÓZSEF

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete
Budapesten, váczi-utcza 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák
berendezéséhez szükséges tárgyait,
a legjutányosabb áron, a lehető leg-
szébb kivitelben, úgy a római kath.
mint a keleti rítus szerint.

Nevezetesen:
miseruhák, Ornatusok,
reverendák, czimádák,
egyházi és társulati lobogók,



szent szobrok,
csillárok, képek,
Monstrancziák, stációképek, oltárok,
úrkoporsókat,
stb. stb.

Régi ruhák ujtását, valamint tűz-
aranyozást és ezüstözést elvállalja és
olesón készíti el. Arany-, ezüst- és
selyem-hímzések és himzett egyházi
ruhák nagy választékban

Pontifikáló eszközök, Infulák.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedés kiadásában, Budapest, Andrásy-út 21. szám alatt

megjelent tankönyvek:

ÁBÉCZÉS-KÖNYV.

A népiskolák I-ső osztálya számára.

Irta: VARGYAS ENDRE, királyi tanfelügyelő.

Ára kötve 14 kr.

Ugyanazon szerzőtől, ugyancsak a nevezett kiadónál megjelentek a következő művek az osztatlan népiskolák számára:

	Az ált. minist. engedély száma
MAGYAR NYELVTAN a II.—VI. osztály számára. Ára kötve 20 kr.	43.855—1890
FÖLDRAJZ a III.—VI. osztály számára. Ára kötve 20 kr.	21.456—1890
MAGYAROK TÖRTÉNETE az V.—VI. osztály számára. Ára kötve 20 kr.	7.487—1890
TERMÉSZETRAJZ az V.—VI. osztály számára. Ára kötve 20 kr.	7.487—1890
TERMÉSZETTAN az V.—VI. osztály s az ismétlő-iskolák részére. Ára k. 24 kr.	55.050—1890

Értesítő és rendtartási szabályok. Ára 5 kr.

A fent elősorolt s a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium által általánosan engedélyezett tankönyvek kaphatók a kiadónál s általa bármely könyvkereskedésben. — Bevezetés céljából mutatvány-példányokkal szívesen szolgál a kiadó.

Most jelent meg:

Állóírás ABC.

Szerkesztették:

Dr. Gööz József, Schön József és
Trájtler Károly.

Az állóírás szövegét előírta:

VAJDA PÁL.

Ára kötve 20 kr.

Tankönyvül való bevezetés céljából mutatvány-példánnyal díjmentesen szolgálunk.

A németajku elemi népiskolák t. tanítóinak szives figyelmébe.

A nem magyarajku népiskolák egyik legnehezebb, de egyuttal legnemesebb feladatát képezi a magyar nyelvben eladdig járatlan gyermekeket édes hazai nyelvünkre megtanítani.

Nem ismeretlen előttünk ama fárasztó munkásság, mit tanítóink java része e téren kifejt; de azt is tudjuk, hogy épen a tanítóság ajkain hangzik fel a panasz, hogy alkalmas tankönyv hiányában legbuzgóbb törekvésük sem eredményez kívánt sikert.

A jó nemes ügynek kívántunk szolgálni, midőn németajku népiskoláink részére oly olvasókönyveket adunk ki, melyek segítségével az idegen ajku gyermekek alaposan elsajátíthatják már az iskolában a magyar nyelvet.

Ez olvasókönyvekben ugy a tanítás, mint a tankönyvirodalom terén teljesen jártas tanfériak munkája, a kik a czélt világosan szem előtt tartva, oly kézikönyvet adnak a gyermekek kezébe, a melyből a magyar nyelvet könnyen elsajátíthatják.

Midőn tehát **Mártonfy Márton**, temesmegyei kir. tanfelügyelő és **Gokler Antal**, temesvári közs. iskolai igazgató által szerkesztett „**Magyar ABC és Olvasókönyv**“, továbbá „**Nyelvgyakorló**“ című s négy füzetre terjedő tankönyvet a tisztelt iskolai hatóságok és tanító urak szives figyelmébe ajánljuk, egyben bizalomteljesen kérjük, hogy e tankönyveket már a beálló iskolai évben elfogadni s használatba vétetni sziveskedjék.

Ára a Magyar ABC és Olvasókönyvnek (I. évfolyam) kötve 30 kr. A Nyelvgyakorló II. évfolyamnak kötve szintén 30 kr. A III. évfolyam néhány nap mulva jelenik meg.

Kívánatra mutatványt készséggel küldünk.

A jelzett könyv megrendelhető kiadóhivatalunkban vagy bármely könyvüzletben.

Továbbá szives figyelmébe ajánljuk a kiadásunkban megjelent **Mártonfy Márton** és **Pechány Adolf** által szerkesztett „**Földrajz**“, I-ső rész az elemi iskolák IV-ik osztálya számára ára 24 kr. II-ik rész az elemi iskolák V/VI. osztálya számára ára 35 kr; mindkét rész engedélyezett 6663/1892. sz. miniszteri rendelettel.Ezen földrajzok **német nyelven** ugyanazon árban is kaphatók s a nm. miniszterium által 49.387/1891. sz. rendelettel általánosan engedélyeztetettek. Hazafias tisztelettel vagyunk**LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)**

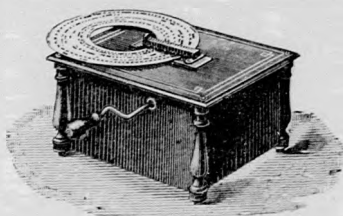
cs. és kir. udv. könyvkereskedés Budapesten, Andrásy-út 12. sz. a.

Humor. Rövid, de jó.
Az x-i gimnáziumban a következő tételt tűzték ki kidolgozás végett: »Esetelendők az erzelmek, melyek az emberben egy magas hegy megmászásánál keletkeznek«. Sok tanuló nagyon poetikusan fogta fel a dolgot. Egy azonban csak négy szót használt a tétel megfejtésére: »Bárcsak fenn volnék már!« A tanító és a tanulók élénk derűtsége között ez nyerte el a pálmát.

— **Templom-orgonák** 4, 10 és 14 változatúak, valamint új és használt **zongorák**, **pianinók** és **harmoniumok** jótállás mellett jutányos árban kaphatók: **Végh B. Károly** budapesti orgona- és zongora-gyártónál, VII., király-utca 85. szám alatt.



Sternberg Ármin és Testvére
ca. és kir. szabad. hangszer-ipar
Budapest, VII., Kerepesi út 36.
Saját gyártmányú mindennemű hangszerek és azok kellekei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszerű pontossággal eszközöltetik.
— Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —
Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.
Zongorák javítása és hangolása pontosan eszközöltetik.



„INTONA“

elpusztíthatlan acélhangokkal, változtatható acéljátéklapokkal és korlátlan műsorral. Ezen új találmányú hangszerrel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 10 forint, a kótalapok darabja 30 krajczár.

Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel fogantatosíttatnak.

Harmonium-különlegességek nagy választékban.
Legalkalmasabb az énekhar vezetésére a **MINIATUR-HARMONIUM**.

Ifj. NAGEL OTTÓ könyvkereskedésében

BUDAPEST. Múzeum-körút a Nemzeti színház bérházában kaphatók:

A nm. m. k. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 21.452. sz. rendeletével általánosan engedélyezve.
Barna J. Magyarország története. Az újabb miniszteri tanterv alapján a népiskolák V. osztálya használatára. Hatodik kiadás vászonné. ára **30 kr.**
Barna J. Földrajz a miniszteri tanterv alapján a népiskolák számára. Első rész, 2. javított kiadás kemény kötésben **20 kr.**
Második rész, 2. jav. kiadás kem. kötésben **20 kr.**
Harmadik rész, kemény kötésben **20 kr.**
Virág J., Walter K. Számtani gyakorlókönyv a népiskolák számára a legújabb miniszteri tanterv szerint. I. rész, kemény kötésben **15 kr.** II. rész kötve **15 kr.** III. r. kötve **20 kr.** IV. r. kötve **40 kr.**
Magyarország története párhuzamosan alkotmányunk vázlatával és a főbb világesemények függelékével az újabb miniszteri tanterv alapján, népiskolák használatára írta Barna J. Ötödik kiadás, kemény kötésben ára **30 kr.**
A nm. magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 22.219/1891. és 26.561/1891. sz. rendeletével általánosan engedélyezve.
Novák-Oldal. Magyar olvasókönyv a polgári leányiskolák I. osztálya számára ára **1 frt.**
A nm. magyar kir. vallás- és közokt. miniszterium 25.824/91. sz. rendeletével általánosan engedélyezve.
Barna J. Rendszeres német nyelvtan és olvasókönyv a középkereskedelmi iskolák és akadémiák I. osztálya számára. ára **1 frt 20 kr.**

Kugler F. Irályképző. Alsófoku ipariskolák számára. I. rész. ára **50 kr.** II. rész. ára **50 kr.**
E jeles tankönyv a nm. magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 44.412. számú rendeletével általánosan engedélyezett.
Ruttkay Sándor. Egészségi, erkölcsi és illemszabályok. IV. kiadás, ára **6 kr.**
E könyvecske a nm. magy. kir. közoktatásügyi miniszterium 12.052/88. számú rendeletére és a főváros tanácsának 17.696/887. sz. rendeletével az ország és főváros összes népiskola növendékeinek megvételre ajánlva.
Módszeres tornatanítás I. népiskolai tornagyakorlatok, írták Horváth F. és Juhász Gy. Ára **40 kr.**
Az egyenletek megfejtése népszerű modorban, írta Schwarcz M. állami tanító a népiskolák V. és VI. osztályai és polgári iskolák számára. Ára **40 kr.**
Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben, írta Flesch M. fővárosi tanító. I. Theil für die unteren Klassen, ára **30 kr.** II. Theil für die oberen Klassen der Volksschule ára **30 kr.**
Bevezetés végett fenti művekből kívánatra tisztelet-példányt ingyen bérmentve küldök.
Az itt elősoroltakon kívül valamenyi iskola könyvek általam jutányos áron beszerezhetők. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.
Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.